

spurnarkassin

Hevur tú eitthvørt av almennum áhuga, sum tú vil hava svarað, ert tú vælkominn at skriva til SOSIALIN, box 76, 3800 Tórshavn, ella ringja 11820 ella 14720.

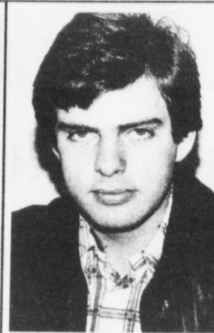
Vit skulu gera vart við, at allir spurningar til henda teigin verða viðgjördir við tøgnskyldu.

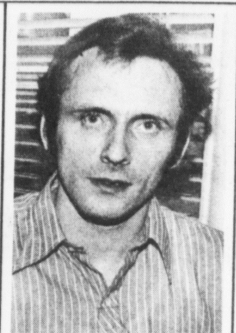
Sigvald Kristiansen, lækni

Marjun Sigurðsdóttir, sosialráðgevi

Jógvan Páll Lassen, sakførari

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur

At hava gomul fólk búgvandi

Eg havi tikið mína gomlu mammu, 85 ár, inn til mín at passa. Hon er frisk í so máta, er uppi hvønn dag, men er so mikið óklár at hon illa kaan vera inni einsamøll nakra løtu, burtursæð frá tí, um eg biði hana fara at leggja seg. Men tað ber ikki til nærsumhelst at koyra eitt gamalt fólk í song.

Havi eg rætt til heimahjálpi, um eg nú vildi farið burtur ein dag av og á ella nakrar timar onkuntið?

Hvat er uppiskoytið til pensjónina, sum ein hevur rætt til, ið hevur gomul fólk heima við hús?

Er heimahjálpi um alt landið?

Ein nervatroytt

Sosialráðgevarin svarar:

Mamma tygara, eins og allir pensjónistar, hevur rætt til heimahjálpi til sína persónligu røkt og til tað, hon annars er óhjálpin við, t.d. at gera kamarið reint og reidda seingina.

Tað er eisini møguligt at fáa eina heimahjálpi at avloysa tygum nakrar timar av og á, men hetta er ikki so vanligt og stendur heldur ikki beinleiðis í reglugerðini fyri heimahjálpin. Eg veit tó dómi um, at heimahjálpi hevur avloyst tað fólk, sum hevur tað dagliga arbeiðið, soleiðis at viðkomandi fær eina fríleitu.

Heimahjálparskipanin

er um alt landið. Tygum skulu venda tygum til eftirlitsskvinnuna í bygðini, ella til heimahjálparleiðaran, tlf. 15477, sum kann geva tygum nærri upplýsingar.

Fólkapensjónistur, sum

hevur serligar útreiðslur t.d. orsakað av, at hann er óhjálpin, ella fær dýran heiluvág ella tilíkt, kann søkja Almennastovuna, Jónas Broncksgøtu 27, Tórshavn, um persónliga viðbót. Í umsóknini skal vera greitt frá, hvørjar serligar útreiðslur eru sum t.d., at eitt fólk altíð má vera um pensjónistin, og um peningaligu viðurskiftini annars. Persónliga viðbótin fer sjáldan upp um kr. 300,—.

Marjun Sigurðsdóttir

Kunnu nevndu fólk verða vandamikil fyri onnur?

Verða slik sektað, um so, hvussu hart?

S

Sálarfrøðingurin svarar

Tað, tygum í brævinum nevna »STIGAFÓLK« (kiggere), svarar helst til tað danska »vindueskiggere«. Í lærubókunum verður fyrirbrigdið nevnt við frøðiorðinum »voveurs«, sum er avleitt av tí franska orðinum fyri at siggja ella hyggja. Vanliga meinast tað við ein (aloftast manspersón), sum hevur tað fyrri at lúra eftir konufólki, sum annaðhvørt er nakin ella eru í ferð við at lata seg úr og, so lægið tað ljóðar, ognar

sær kynsligt tilfríðsstillsi tann vegin.

Slikur atburður verður settur at vera ónormalur, hóast ílt er at seta markið. Orsøkin verður hildin at vera lyndisavskjelling ella ólag í tí driftsligu umsitingini, og er helst torfar at viðgera til botns.

So vitt eg veit eru slik fólk rættuliga meinaleys og á tað sjáldan, at tey beinleiðis gera seg inn á tey, sum tey lúra eftir.

Verða slikir jassar meldaðir og funnir sekir, kunnu teir, mær kunnugt, verða revsaðir fyri »blufærdigheðskrænkelser« — hvussu hart ella mikið veit eg ikki reidiliga, men hava slikir lögbróttarar í hvussu er verið taldir við upp í donsku revshagtelini.

Vinarliga

Eyðun Joensen

»Stigafólk«

Vit hoyra av og á um so kallað »STIGAFÓLK« (kiggere), t.e. fólk, sum í loyndum lúra inn til onnur.

ur. Hvør er orsøkin til, at fólk verða »kiggere«?

Er hetta sjúka, ikki kann lekjast?

Tá kvinnur kjósa sær mann

Kann spurnarkassin geva mær svar upp á henda spurning: »Hvørjar eginleikar søkir kvinnan í valinum av mannfólki?»

B.

Sálarfrøðingurin svarar

So sum spurningurin er orðaður, verða tygum fyrst at verða rættleiddur um, at neyvan leggja allar kvinnur høvuðscentin á sama eginleika hjá mannkyninum, tá um ræður at kjósa sær maka. Eftirsum eg bert eri ein og hartil mannkyn, havi eg søkt mær ráð og spurt meg fyri viðvíkjandi tygara spurningi hjá fleiri av teimum skilagóðu kvinnum, sum eg í mínum dagliga arbeiði komi í samband við. Eginleikarnir, sum hesar kvinnur siga seg og aðrar leggja dent á, tá tær gerast góðar við eitt mannfólk, eru, sum vituligt er, sera ymiskir. Men felags fyri teirra metingar er, at beinleiðis útsjóndin tykist at hava bert litlan týdning. Kortini viðganga tær,

at útsjóndin við fyrsta eygnakast sjálvsagt týðir sitt, men sum frálíður kemur so avgjørt annað og meira við upp í myndina, eitt nú lyndi, tosingarlag, kropsbúður, reinføri, klæðir og verumátin sum heild.

Og álvaratos, hava tær ikki so inniliga rætt? Hvussu mong dómi eru ikki um, at bráseti skjótt fánar og hinvegin, at menniskju, sum í byrjanini kunnu hava útsjóndina ímóti sær, vinna í medmenniskjans eygum

dag frá degi so sum frálíður, takkað verði aðrar dygdir enn hin bera útsjóndin, tað veri seg verimátin allar samal.

Vinarliga

Eyðun Joensen

Tilskot og frádráttur fyri børn

Hvi fáa børn í Føroyum onki barnatilskot sum t.d. í Danmark, har øll børn undir 16 ár fáa útgöldið 417,— kr. hvønn ársfjórðing. Og hvat er skattafrádrátturinn fyri hvørt barn í Føroyum?

A. J.

Sosialráðgevarin svarar:

Lógin, sum millum annað fevnir um barnatilskot í Danmark, er ikki galdandi í Føroyum. Henda skipan kom uppi lag ella var viðkað í samband við, at avgjald (moms) varð lagt

á allar vørur í seluliðnum, og kom sostatt at ráma húski við nógvum børnum serliga meint.

Barnafrádrátturinn í kommunuskattinum er kr. 150,— fyri hvørt barnið undir 16 ár av landsskattinum kr. 400,— fyri hvørt barnið undir 16 ár. Hetta er sambært §§ 26, stk. 1 og 32, stk. 2 í skattalógini og er galdandi, har barnið er undir 16 ár við ársbyrjan, tá ið inntøkuárið, sum skattur skal latast av, er endað. Undantikið er tað barnið, sum hevur so týðandi inntøku, at tað sjálvst setti skatt.

Marjun Sigurðsdóttir

Rentur av leiguinnskoti

Tá ein leigar eina íbúð verður ofta gildið eitt innskot, sum trygd fyri, at einki verður oyðilagt í íbúðini.

Tá nú leigarin fer úr aftur íbúðini fær hann, um eingin skaði hevur verið, innskotið aftur. Spurningurin er: Hvør fær renturnar av innskotinum, leigarin ella eigarinn av íbúðini.

X

Sakførarin svarar

Um innskotið verður gildið beinleiðis til útleigaran, vil eg halda, at leigarin ongan rætt hevur til rentu.

Verður peningurin har afturimóti gordin á bankella sparikassabók av leigaranum og í hansara navni, vildi eg hildið, at hesin eigur rentuna. Um innskotið verður sett á felagskonto, vil eg halda, at

rentan eigur at verða býtt millum leigara og útleigara.

Annars eiga partarnir at avgera hendan spurning, aðrenn leigusáttmáli verður gjørdur, tá ið tað ikki finnst beinleiðis reglur, ið loysa hendan spurning.

Jógvan Páll Lassen

